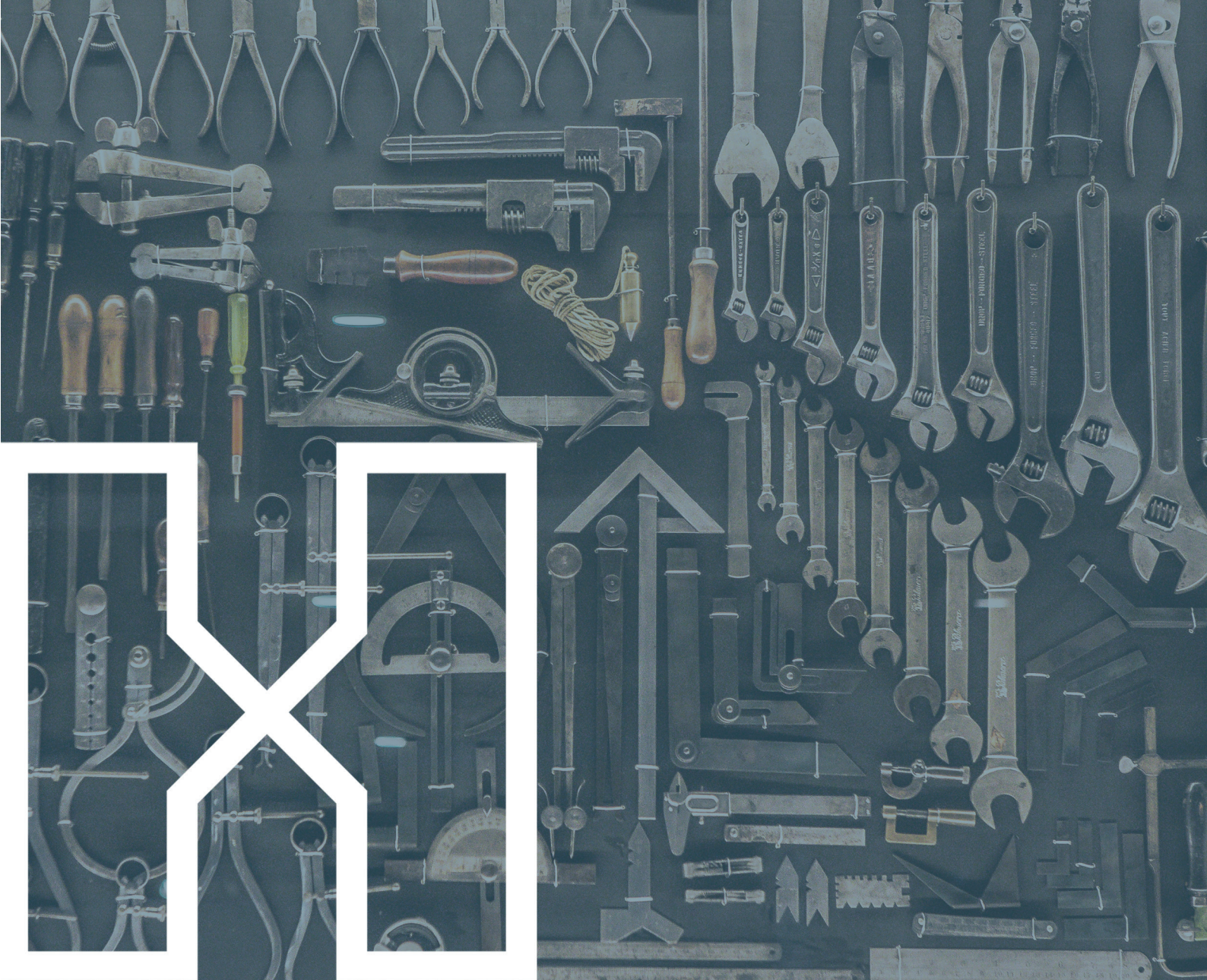

Programa d'actuacions (2025-2028)

**Xarxa de Museus d'Història
i Monuments de Catalunya**

Resum executiu

Programa d'actuacions (2025-2028)

Resum executiu

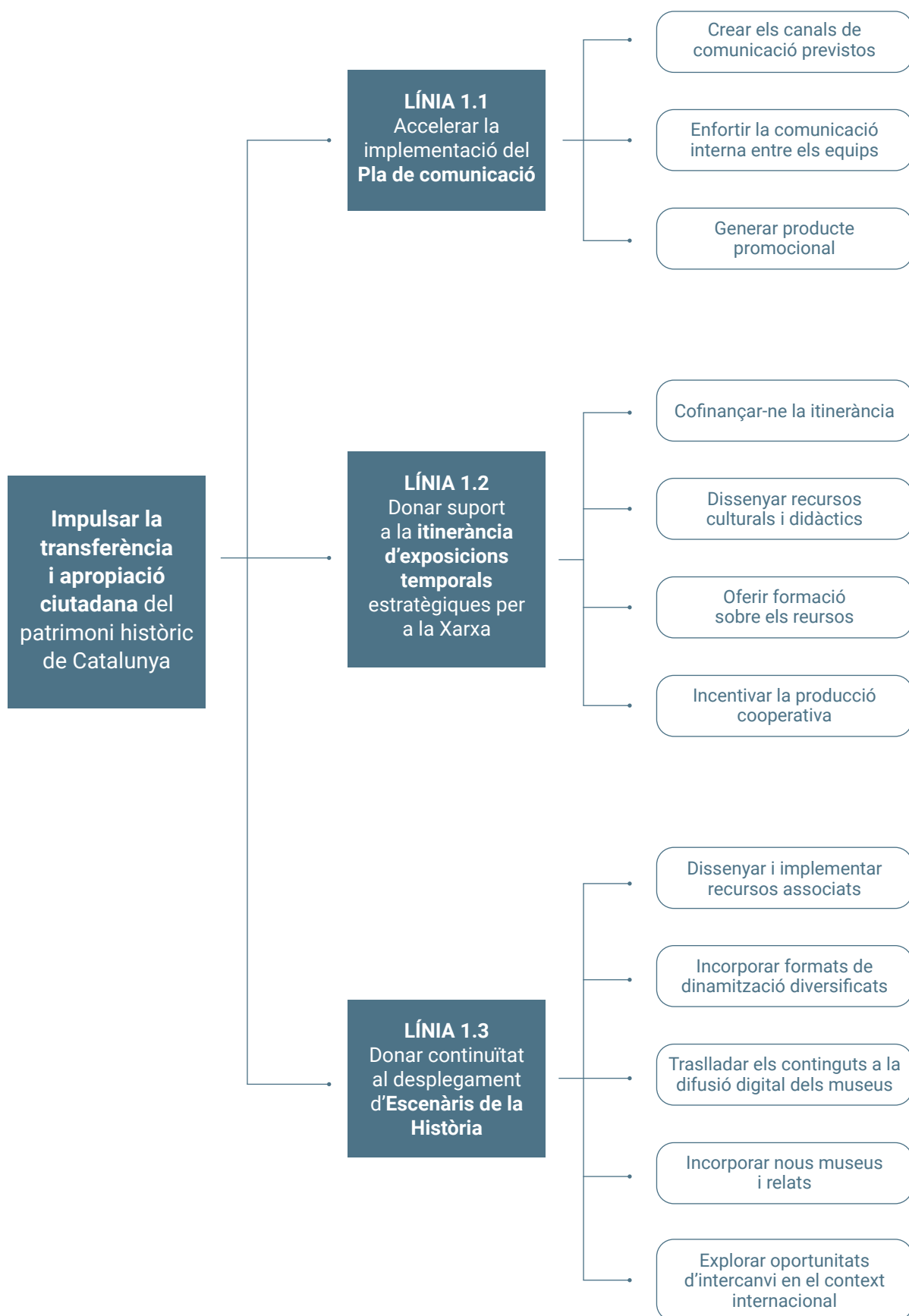
Abordatge del nou programa coherent amb la diagnosi i en un marc d'alineament transversal al *Museus 2030. Pla de museus de Catalunya*.

Objectiu 1

Impulsar la transferència i apropiació ciutadana del patrimoni històric de Catalunya

Impulsar la creació i difusió de productes i activitats que afavoreixin l'accés obert i inclusiu al patrimoni històric dels museus, fomentant —mitjançant diverses eines (presencials i digitals)— la implicació activa de la ciutadania en la conservació i difusió dels llegats del passat, així com el seu impacte en el present que els és comú.

Línia 1.1. Accelerar la implementació del Pla de comunicació.

- 1.1.1. Prioritzar la creació dels canals de comunicació previstos, tot establint el format de gestió i generació de contingut per a aquests.
- 1.1.2. Generar els recursos i espais necessaris per enfortir la comunicació interna entre els equips dels membres, seguint les accions previstes pel Pla de comunicació.
- 1.1.3. Posar en marxa les accions destinades a la generació de producte promocional.

Línia 1.2. Donar suport a la itinerància d'exposicions temporals estratègiques per a la Xarxa.

- 1.2.1. Cofinançar la itinerància de les exposicions resultants de processos de recerca de la Xarxa perquè els museus membres puguin acollir-les.
- 1.2.2. Dissenyar recursos de mediació cultural i didàctica per a les exposicions itinerants produïdes des de la Xarxa.
- 1.2.3. Oferir formació sobre els recursos de mediació associats a les exposicions als equips dels museus que les acullen.
- 1.2.4. Incentivar la producció pròpia d'exposicions en cooperació entre membres de la XMHMC.

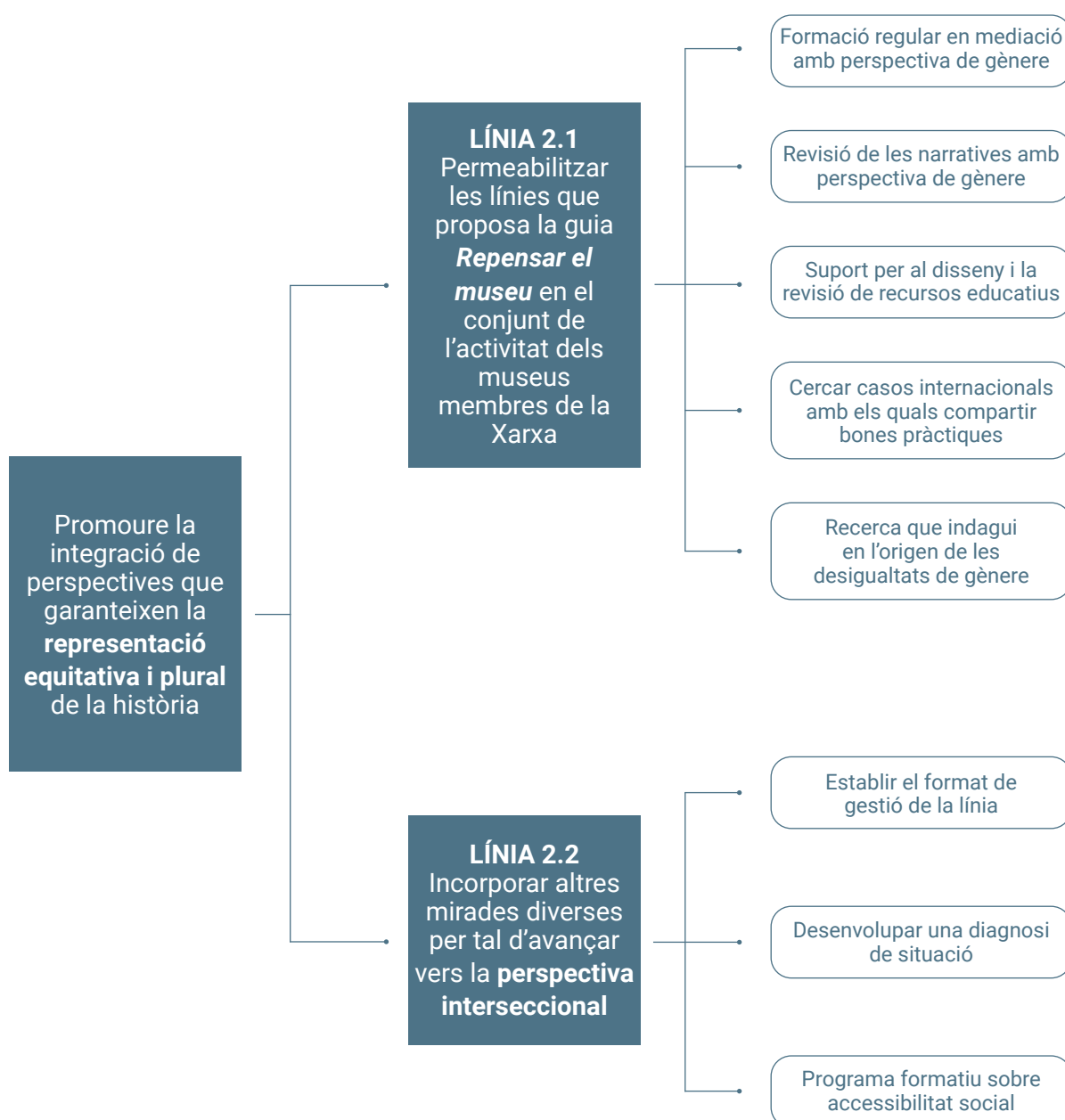
Línia 1.3. Donar continuïtat al desplegament d'Escenaris de la Història.

- 1.3.1. Donar suport als museus membres per al disseny i implementació de propostes de mediació destinades a segments de destinatari diversos.
- 1.3.2. Incorporar formats de dinamització que emprin recursos culturals i creatius diversificats.
- 1.3.3. Traslladar els continguts generats a la difusió digital dels museus per facilitar-ne la contribució a l'estratègia digital.
- 1.3.4. Incorporar museus i relats nous des d'una perspectiva plural, amb el propòsit de connectar amb altres realitats socials.
- 1.3.5. Explorar escenaris internacionals on difondre o compartir el projecte, no només en l'àmbit de resultats, sinó també de perspectiva i procés.

Objectiu 2

Promoure la integració de perspectives que garanteixen la representació equitativa i plural de la història

Promoure, des de l'acció museística, transformacions en la interpretació i presentació del patrimoni històric a partir de la incorporació transversal de perspectives que amplifiquin la mirada i les formes de representació dels relats, en coherència amb els principals reptes socials com són el gènere o la diversitat.

Línia 2.1. Permeabilitzar les línies que proposa la publicació *Repensar el museu. Una guia de reflexió i actuació amb perspectiva feminista* en el conjunt de l'activitat dels museus membres de la Xarxa.

- 2.1.1. Dur a terme un programa de formació regular en mediació del patrimoni amb perspectiva de gènere per als equips de mediació cultural i educativa dels museus.
- 2.1.2. Assessorar els membres per a la revisió de les seves narratives amb perspectiva de gènere, en àmbits com la documentació, la recerca, els discursos museològics o les museografies, entre d'altres.
- 2.1.3. Proporcionar suport per al disseny o la revisió de recursos educatius dels museus membres incorporant la mirada de gènere.
- 2.1.4. Cercar referents internacionals per compartir i conèixer exemples d'èxit.
- 2.1.5. Aprofundir en l'àmbit a través de recerques que indaguin en l'origen de les desigualtats de gènere.

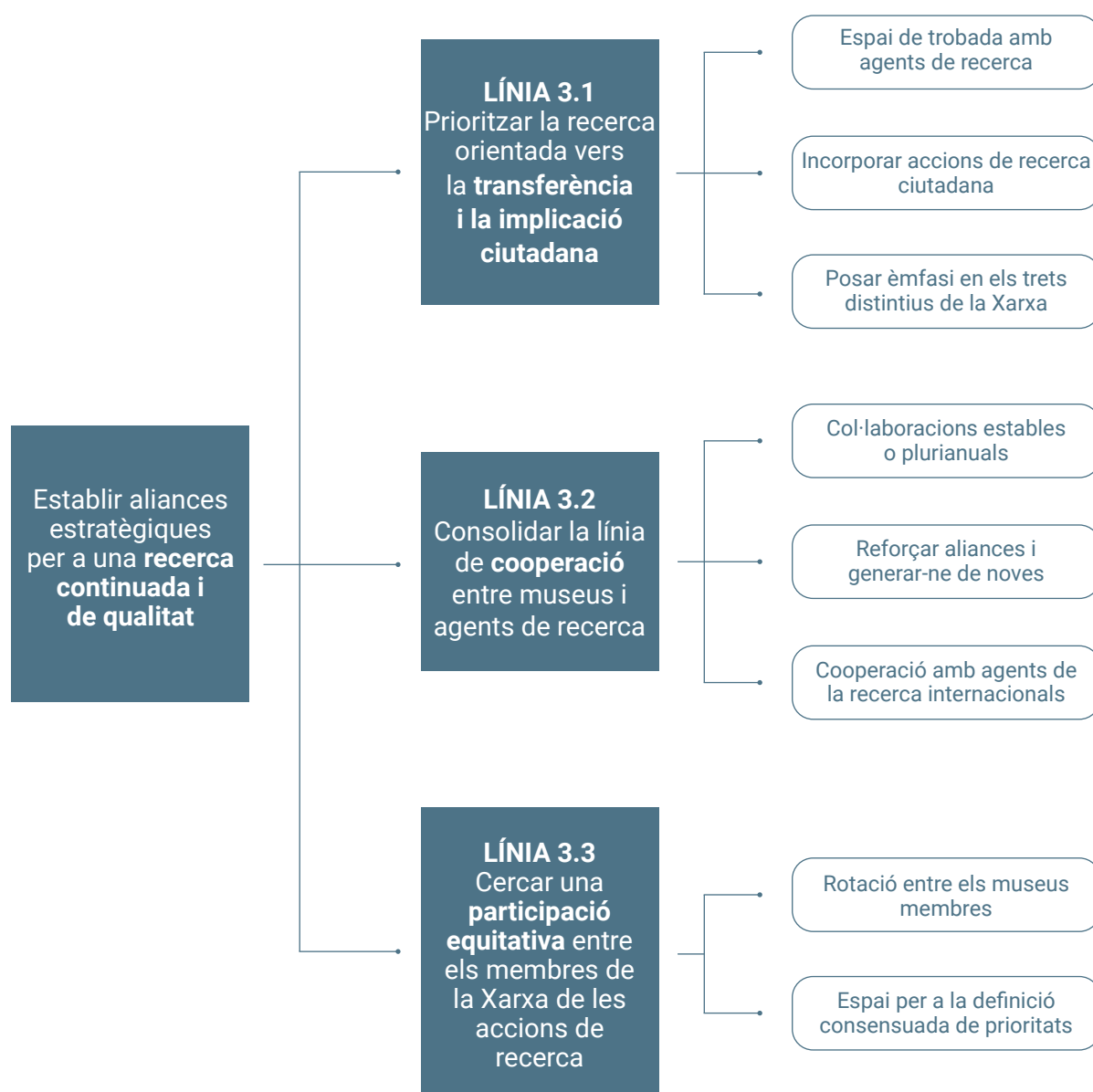
Línia 2.2. Incorporar altres mirades diverses per tal d'avançar vers la perspectiva interseccional, com són els col·lectius ciutadans invisibilitzats per raó de gènere, d'origen, identitat, color, idioma, classe, capacitats o estatus econòmic, tot procurant connectar amb reptes contemporanis.

- 2.2.1. Establir el format de gestió de la línia (decisió a prendre des del Plenari), atenent que cal generar l'espai i la capacitat de focalització específics per a aquest àmbit.
- 2.2.2. Desenvolupar una diagnosi de situació en els museus membres entorn d'aquelles perspectives que es consensuin com a prioritàries, amb l'ànim d'identificar les necessitats sobre cadascuna de les dimensions anteriors de manera progressiva.
- 2.2.3. Organitzar un programa formatiu per a museus sobre accessibilitat social, tot explorant referents i professionals d'altres contextos que puguin ser inspiradors.

Objectiu 3

Establir aliances estratègiques per a una recerca continuada i de qualitat

Fomentar la creació d'aliances estratègiques entre els museus d'història, institucions acadèmiques, centres de recerca i entitats culturals, per tal d'impulsar projectes de recerca de més impacte i que reforcin el paper dels museus, tant com a referents en la preservació d'aquest patrimoni com en la transferència del coneixement que se'n desprèn.

Línia 3.1. Prioritzar la recerca orientada vers la transferència i la implicació ciutadana.

- 3.1.1. Configurar un espai de trobada per tal d'enfortir la comunicació i la col·laboració amb agents de recerca que treballin amb una major alineació amb els museus en matèria de transferència a la ciutadania.
- 3.1.2. Incorporar accions de recerca ciutadana a partir de processos de participació i cocreació.
- 3.1.3. Posar èmfasi en els trets distintius de la Xarxa, com la visió de museu social, per tal d'assegurar que les línies de recerca contribueixen a reforçar l'acció de la Xarxa des d'una perspectiva transversal.

Línia 3.2. Consolidar la línia de cooperació entre museus i agents de recerca.

- 3.2.1. Cercar agents de l'àmbit de la recerca susceptibles d'establir col·laboracions de caràcter estable o plurianuals en el marc de projectes de recerca que impliquin museus membres des de múltiples perspectives.
- 3.2.2. Reforçar aliances existents i establir-ne de noves amb centres d'estudis i universitats en programes formatius que puguin incloure estades de recerca als museus.
- 3.2.3. Incorporar als punts anteriors la cooperació amb agents de recerca de l'àmbit internacional per al desplegament de recerca orientada.

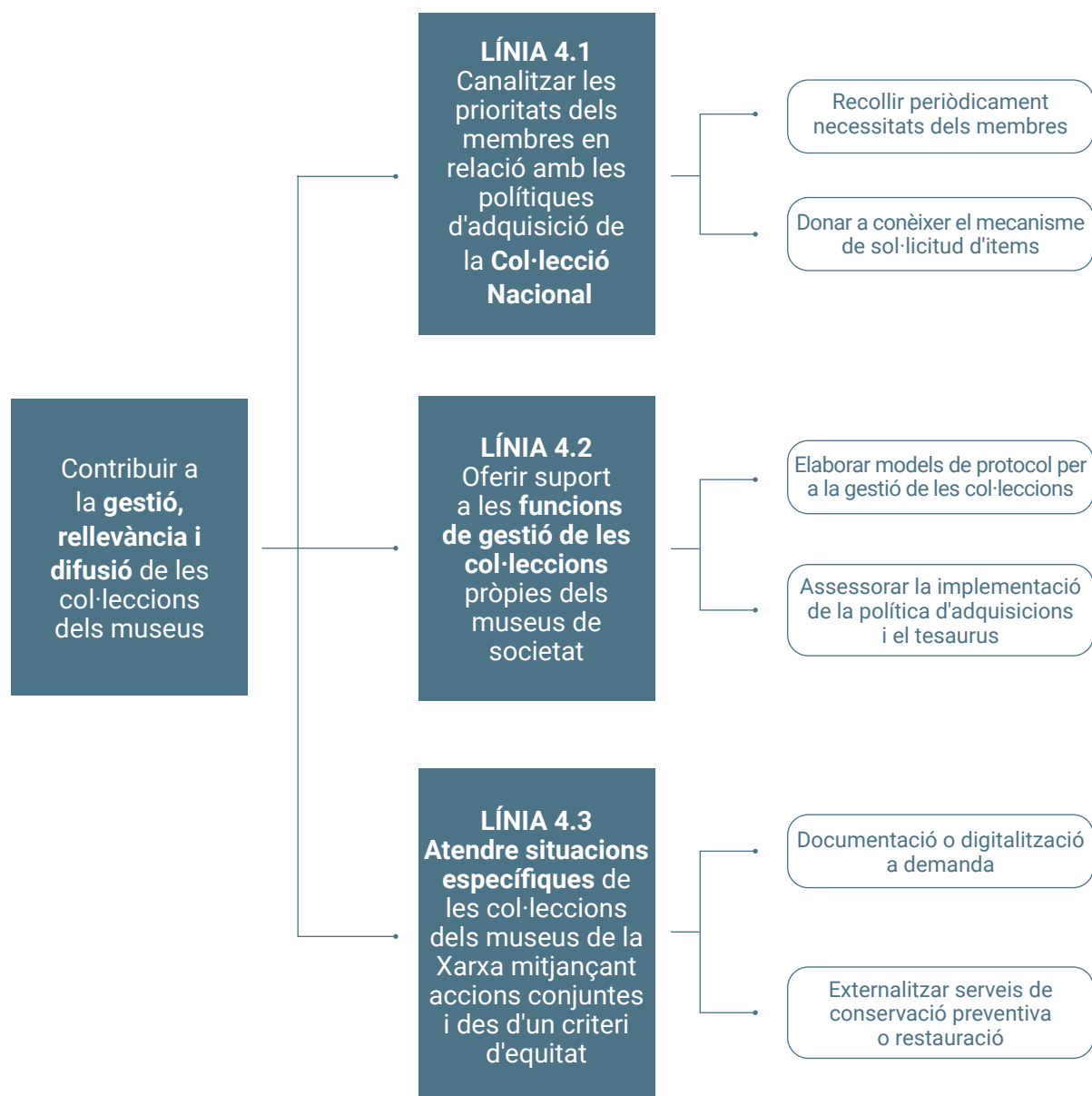
Línia 3.3. Cercar una participació equitativa entre els membres de la Xarxa de les accions de recerca.

- 3.3.1. Fomentar, en la mesura del possible, la rotació entre els museus membres que prenen part dels projectes de recerca a favor que tots els membres de la Xarxa puguin beneficiar-se'n al llarg dels quatre anys de desplegament del Pla.
- 3.3.2. Generar un espai, tutelat per la comissió de recerca, explícitament ideat per a la definició dels àmbits de recerca prioritaris, tot garantint que tots els museus es sentin interpel·lats pel procés de definició i generar consensos transversals.

Objectiu 4

Contribuir a la gestió, rellevància i difusió de les col·leccions dels museus

Impulsar una gestió coordinada i eficient de les col·leccions dels museus en el marc de la seva aportació al llegat històric nacional i mitjançant l'establiment de criteris comuns, la millora dels processos de documentació i conservació dels ítems més rellevants i el foment de la col·laboració entre institucions.

Línia 4.1. Canalitzar les prioritats dels membres en relació amb les polítiques d'adquisició de la Col·lecció Nacional.

- 4.1.1. Recollir periòdicament necessitats per part dels membres de la xarxa en relació amb potencials adquisicions que pugui dur a terme el Departament de Cultura i facilitar la distribució i els dipòsits d'ítems entre els museus de la Xarxa.
- 4.1.2. Donar a conèixer el mecanisme pel qual els museus membres poden sol·licitar ítems, per tal de garantir un accés democràtic al recurs.

Línia 4.2. Oferir suport a les funcions de gestió de les col·leccions pròpies dels museus de societat.

- 4.2.1. Elaboració de models de protocol per a la gestió de les col·leccions, com poden ser, per exemple, plans de contingència per a la preservació de les col·leccions en cas d'emergència i altres que se'n derivin.
- 4.2.2. Assessorament per a la implementació efectiva d'instruments com la política d'adquisicions i el tesaurus elaborats als membres que encara no ho hagin fet, així com per desplegar accions de documentació de col·leccions amb perspectiva de museu social.

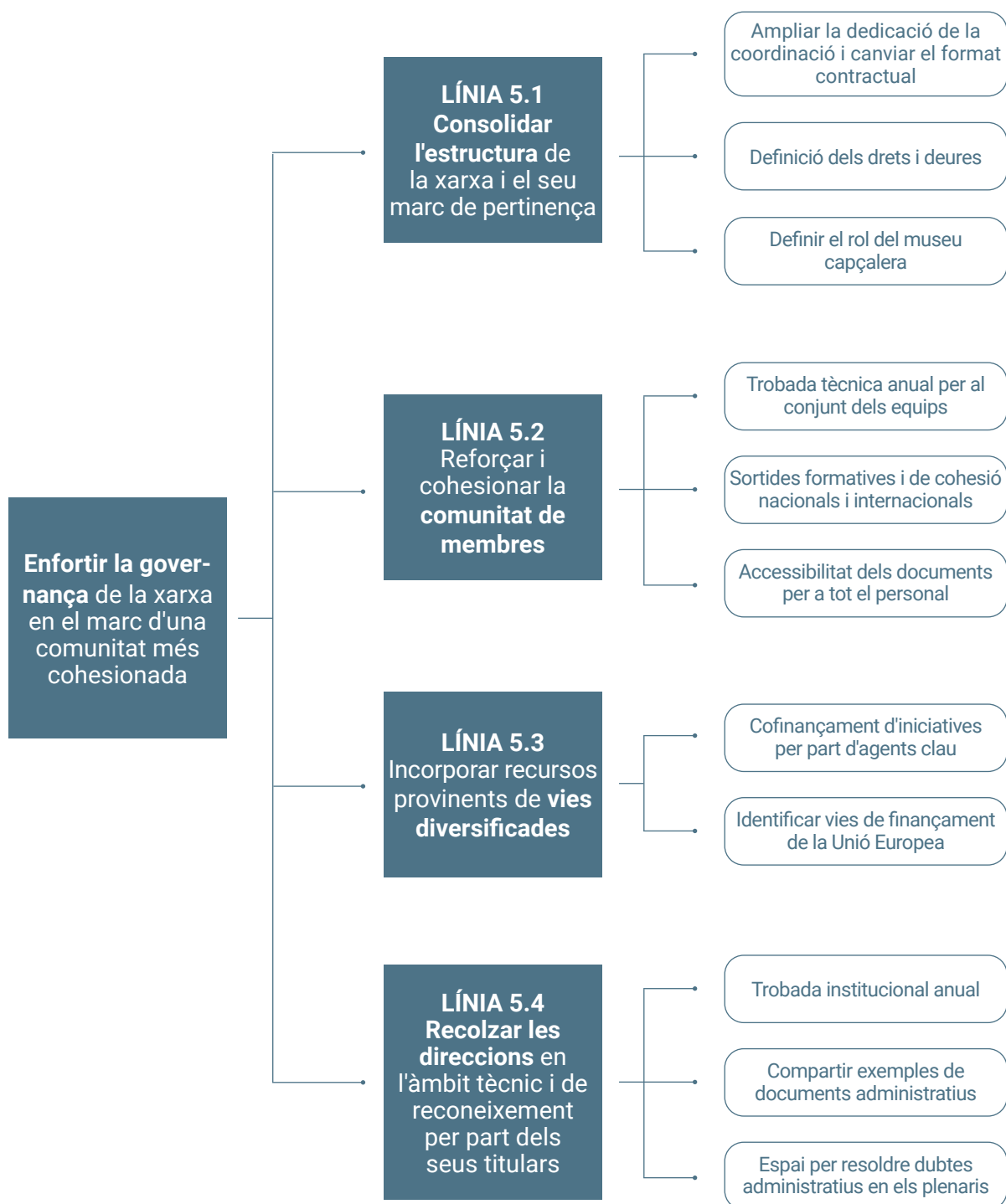
Línia 4.3. Atendre situacions específiques de les col·leccions dels museus de la Xarxa arran d'accions conjuntes i des d'un criteri d'equitat.

- 4.3.1. Dur a terme accions de documentació o digitalització ad hoc (per bé que en funció de la disponibilitat econòmica de la XMHMC) per millorar les accions de difusió de les col·leccions en el marc de les accions de la Xarxa.
- 4.3.2. Externalitzar serveis de conservació preventiva o restauració a demanda per atendre situacions específiques d'ítems dels museus membres, sent un servei de caràcter recurrent que permeti atendre necessitats que aflorin en el marc d'accions de la Xarxa.

Objectiu 5

Enfortir la governança de la Xarxa en el marc d'una comunitat més cohesionada

Enfortir el model de governança col·laborativa i participativa per tal de reforçar la cohesió de la comunitat dels museus i monuments d'història de Catalunya i treure de la solitud la tasca directiva, promovent la presa de decisions compartida, el suport i acompanyament mutu i un posicionament institucional més fort.

Línia 5.1. Consolidar l'estructura de la Xarxa i el seu marc de pertinença.

- 5.1.1. Ampliar la dedicació de coordinació i migració del format contractual de l'externalització actual a la creació d'una plaça que ofereixi les condicions de treball adequades i l'estabilitat que aquest rol requereix per impulsar la Xarxa.
- 5.1.2. Incorporar la definició dels drets i deures dels membres al reglament intern de la Xarxa, per ampliar-ne l'ús al de codi de pertinença, i garantir que tot museu reconeix què espera de la Xarxa però també a què es compromet com a membre d'aquesta.
- 5.1.3. Definir el rol del museu capçalera per tal de concretar les expectatives existents sobre les funcions que aquest desplega.

Línia 5.2. Reforçar i cohesionar la comunitat de membres.

- 5.2.1. Organitzar anualment una trobada tècnica a la qual es convidi el conjunt de professionals dels museus membres, per tal de generar una major apropiació de la Xarxa per part del conjunt dels equips i fomentar l'intercanvi d'experiències.
- 5.2.2. Organitzar sortides a altres contextos nacionals o internacionals que permetin, a banda de conèixer altres referents, un intercanvi i convivència més aprofundida entre els membres.
- 5.2.3. Promoure una major accessibilitat als documents resultants dels projectes de la Xarxa disponibles al repositori entre el conjunt dels equips dels museus membres, per tal d'afavorir-ne un impacte més gran a escala interna dels museus i més difusió a escala externa. Requereix promoure'n la difusió als equips interns dels museus membres.

Línia 5.3. Incorporar recursos provinents de vies diversificades.

- 5.3.1. Cercar col·laboracions amb agents clau de l'entorn, com són agents de la recerca, que comprometin cofinançament de les iniciatives, tot enfortint-ne la capacitat d'impacte sense que necessàriament impliquin una transacció econòmica vers els membres de la Xarxa.
- 5.3.2. Donar continuïtat al suport a la identificació de subvencions d'interès per als museus membres.
- 5.3.3. Identificar les potencials vies de finançament provinents de la Unió Europea per impulsar iniciatives en cooperació o per donar resposta a necessitats dels membres.

Línia 5.4. Donar suport a les direccions en l'àmbit tècnic i de reconeixement per part dels seus titulars

- 5.4.1. Valorar l'organització d'una trobada institucional convocant als titulars per tal de contribuir a la sensibilització d'aquests en relació amb la tasca que desenvolupen i els avantatges i compromisos de formar part de la Xarxa. Donar-hi continuïtat a través d'accions de comunicació adreçades als titulars dels museus, que permetin fer visible la tasca de la Xarxa.
- 5.4.2. Ampliar el repositori de documents administratius de referència per tal de compartir exemples de cas útils per als membres.
- 5.4.3. Preveure un espai en els plenaris per resoldre dubtes propis de l'àmbit administratiu, tot promovent que els membres adrecin prèviament consultes específiques per tal de cercar solucions oportunament i compartir-les.

CALENDARI DE DESPLEGAMENT

QUADRE SÍNTESI			ANUALITATS			
OBJECTIU 1: Impulsar la transferència i apropiació ciutadana del patrimoni històric de Catalunya						
Núm. línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 1.1.	Accelerar la implementació del Pla de comunicació.	Prioritzar la creació dels canals de comunicació previstos, tot establint el format de gestió i generació de contingut per a aquests.	●	●		
		Generar els recursos i espais necessaris per enfortir la comunicació interna entre els equips dels membres, seguint les accions previstes pel Pla de comunicació.	●	●		
		Posar en marxa les accions destinades a la generació de producte promocional.			●	●
Línia 1.2.	Donar suport a la itinerància d'exposicions temporals estratègiques per a la Xarxa.	Cofinançar la itinerància de les exposicions resultants de processos de recerca de la Xarxa perquè els museus membres puguin acollir-les.	●	●	●	●
		Dissenyar recursos de mediació cultural i didàctica per a les exposicions itinerants produïdes des de la Xarxa.		●	●	●
		Oferir formació sobre els recursos de mediació associats a les exposicions als equips dels museus que les acullen.			●	●
		Incentivar la producció pròpia d'exposicions en cooperació entre membres de la Xarxa.			●	●

Línia 1.3.	Donar continuïtat al desplegament d'Escenaris de la Història.	Donar suport als museus membres per al disseny i implementació de propostes de mediació destinades a segments de destinatari diversos.	●	●	●	●
		Incorporar formats de dinamització que emprin recursos culturals i creatius diversificats.	●	●	●	●
		Traslladar els continguts generats a la difusió digital dels museus per facilitar-ne la contribució a l'estratègia digital.	●	●	●	●
		Incorporar museus i relats nous des d'una perspectiva plural, amb el propòsit de connectar amb altres realitats socials.	●	●	●	●
		Explorar escenaris internacionals on difondre o compartir el projecte, no només en l'àmbit de resultats, sinó també de perspectiva i procés.		●	●	●

OBJECTIU 2: Promoure la integració de perspectives que garanteixen la representació equitativa i plural de la història						
Núm. línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 2.1.	Permeabilitzar les línies que proposa la guia "Repensar el museu. Una guia de reflexió i actuació amb perspectiva feminista" en el conjunt de l'activitat dels museus membres de la Xarxa.	Dur a terme un programa de formació regular en mediació del patrimoni amb perspectiva de gènere per als equips de mediació cultural i educativa dels museus.	●	●	●	●
		Assessorar els membres per a la revisió de les seves narratives amb perspectiva de gènere, en àmbits com la documentació, la recerca, els discursos museològics, les museografies, entre d'altres.	●	●	●	●
		Proporcionar suport per al disseny o la revisió de recursos educatius dels museus membres incorporant la mirada de gènere.		●	●	●
		Cercar referents internacionals per compartir i conèixer exemples d'èxit.			●	●
		Aprofundir en l'àmbit a través de recerques que indaguin en l'origen de les desigualtats de gènere.			●	●
Línia 2.2.	Incorporar altres mirades diverses per tal d'avançar vers la perspectiva interseccional, com són els col·lectius ciutadans invisibilitzats per raó de gènere, d'origen, identitat, color, idioma, classe, capacitats o estatus econòmic, tot procurant connectar amb reptes contemporanis.	Establir el format de gestió de la línia (decisió a prendre des del Plenari), atenent que cal generar l'espai i la capacitat de focalització específica per a aquest àmbit.		●		
		Desenvolupar una diagnosi de situació en els museus membres entorn d'aquelles perspectives que es consensuin com a prioritàries, amb l'ànim d'identificar les necessitats sobre cadascuna de les dimensions anteriors de manera progressiva.		●	●	
		Organitzar un programa formatiu per a museus sobre accessibilitat social, tot explorant referents i professionals d'altres contextos que puguin ser inspiradors.			●	●

OBJECTIU 3: Establir aliances estratègiques per a una recerca continuada i de qualitat

Núm. línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 3.1.	Prioritzar la recerca orientada vers la transferència i la implicació ciutadana.	Configurar un espai de trobada per tal d'enfortir la comunicació i la col·laboració amb agents de recerca que treballin amb una major alineació amb els museus en matèria de transferència a la ciutadania		●	●	●
		Incorporar accions de recerca ciutadana, a partir de processos de participació i cocreació.			●	●
		Posar èmfasi en els trets distintius de la Xarxa, com és la visió de museu social, per tal d'assegurar que les línies de recerca contribueixen a reforçar l'acció de la Xarxa des d'una perspectiva transversal.		●	●	
Línia 3.2.	Consolidar la línia de cooperació entre museus i agents de recerca.	Cercar agents de l'àmbit de la recerca susceptibles d'establir col·laboracions de caràcter estable o plurianuals en el marc de projectes de recerca que impliquin museus membres des de múltiples perspectives.		●	●	●
		Reforçar les aliances existents i establir-ne de noves amb centres d'estudis i universitats en programes formatius que puguin incloure estades de recerca als museus.			●	●
		Incorporar als punts anteriors la cooperació amb agents de recerca de l'àmbit internacional per al desplegament de recerca orientada.			●	●
Línia 3.3.	Cercar una participació equitativa entre els membres de la Xarxa de les accions de recerca.	Fomentar, en la mesura del possible, la rotació entre els museus membres que prenen part dels projectes de recerca a favor de que tots els membres de la Xarxa puguin beneficiar-se'n al llarg dels quatre anys de desplegament del Pla.		●	●	●
		Generar un espai, tutelat per la comissió de recerca, explícitament ideat per a la definició dels àmbits de recerca prioritaris, tot garantint que tots els museus es sentin interpel·lats pel procés de definició i generar consensos transversals.		●	●	●

OBJECTIU 4: Contribuir a la gestió, rellevància i difusió de les col·leccions dels museus

Núm. línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 4.1.	Canalitzar les prioritats dels membres en relació amb les polítiques d'adquisició de la Col·lecció Nacional.	Recollir periòdicament necessitats per part dels membres de la XMHMC en relació amb potencials adquisicions que pugui dur a terme el Departament de Cultura i facilitar la distribució i els dipòsits d'ítems entre els museus de la Xarxa.		●	●	●
		Donar a conèixer el mecanisme pel qual els museus membres poden sol·licitar ítems, per tal de garantir un accés democràtic al recurs.	●	●	●	●
Línia 4.2.	Ofertir suport a les funcions de gestió de les col·leccions pròpies dels museus de societat.	Elaboració de models de protocol per a la gestió de les col·leccions, com poden ser, per exemple, plans de contingència per a la preservació de les col·leccions en cas d'emergència i altres que se'n derivin.		●	●	
		Assessorament per a la implementació efectiva d'instruments com la política d'adquisicions i el tesaurus elaborats, als membres que encara no ho hagin fet; així com per desplegar accions de documentació de col·leccions amb perspectiva de museu social.	●	●	●	●
Línia 4.3.	Atendre situacions específiques de les col·leccions dels museus de la Xarxa arrel d'accions conjuntes i des d'un criteri d'equitat.	Dur a terme accions de documentació o digitalització ad hoc (per bé que en funció de la disponibilitat econòmica de la XMHMC) per millorar les accions de difusió de les col·leccions en el marc de les accions de la Xarxa.		●	●	●
		Externalitzar serveis de conservació preventiva o restauració a demanda (per bé que en funció de la disponibilitat econòmica de la XMHMC) per atendre situacions específiques d'ítems dels museus membres, sent un servei de caràcter recurrent que permeti atendre necessitats que aflorin en el marc d'accions de la Xarxa.		●	●	●

OBJECTIU 5: Enfortir la governança de la Xarxa en el marc d'una comunitat més cohesionada

Núm. línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 5.1.	Consolidar l'estructura de la Xarxa i el seu marc de pertinença.	Ampliar la dedicació de coordinació i migració del format contractual de l'externalització actual a la creació d'una plaça que ofereixi les condicions de treball adequades i l'estabilitat que aquest rol precisa per impulsar la Xarxa.	●	●		
		Incorporar la definició dels drets i deures dels membres al reglament intern de la Xarxa, per ampliar-ne l'ús al de codi de pertinença, i garantir que tot museu reconeix què espera de la Xarxa però també a què es compromet com a membre d'aquesta.	●	●		
		Definir el rol del museu capçalera per tal de concretar les expectatives existents sobre les funcions que aquest desplega.	●	●		
Línia 5.2.	Reforçar i cohesionar la comunitat de membres.	Organitzar anualment una trobada tècnica a la qual es convidi el conjunt de professionals dels museus membres, per tal de generar una major apropiació de la Xarxa per part del conjunt dels equips i fomentar l'intercanvi d'experiències	●	●	●	●
		Organitzar sortides a altres contextos nacionals o internacionals que permetin, a banda de conèixer altres referents, un intercanvi i convivència més aprofundida entre els membres.		●	●	●
		Promoure una accessibilitat més gran als documents resultants dels projectes de la Xarxa disponibles al repositori entre el conjunt dels equips dels museus membres, per tal d'afavorir-ne un impacte més gran a escala interna dels museus i més difusió a escala externa.	●	●		

Línia 5.3.	Incorporar recursos provinents de vies diversificades.	Cercar col·laboracions amb agents clau de l'entorn, com són agents de la recerca, que comprometin cofinançament de les iniciatives, tot enfortint-ne la capacitat d'impacte sense que necessàriament impliquin una transacció econòmica vers els membres de la Xarxa.		●	●	●
		Donar continuïtat al suport a la identificació de subvencions d'interès per als museus membres.	●	●	●	●
		Identificar les potencials vies de finançament provinents de la Unió Europea per impulsar iniciatives en cooperació o per donar resposta a necessitats dels membres.			●	●
Línia 5.4.	Donar suport a les direccions en l'àmbit tècnic i de reconeixement per part dels seus titulars	Valorar l'organització d'una trobada institucional convocant als titulars per tal de contribuir a la sensibilització d'aquests en relació amb la tasca que desenvolupen i els avantatges i compromisos de formar part de la XMHC. Donar-hi continuïtat a través d'accions de comunicació adreçades als titulars dels museus, que permetin fer visible la tasca de la Xarxa.	●	●	●	●
		Ampliar el repositori de documents administratius de referència per tal de compartir exemples de cas útils per als membres.	●	●	●	●
		Preveure un espai en els plenaris per resoldre dubtes propis de l'àmbit administratiu, tot promovent que els membres adrecin prèviament consultes específiques per tal de cercar solucions oportunament i compartir-les.	●	●	●	●

Document redactat per l'empresa Alisis Cultural i elaborat per
Taína López Cruz i Marc Francesch Camps

